

Naše pozvánka: STARÁ RADNICE OSTRAVA -

jedna z nejstarších budov v Ostravě, dominanta hlavního ostravského Masarykova náměstí. Žlutá fasáda, věž s pozměněným ochozem, na které nelze přehlédnout restaurovaný znak města Ostravy. To vše je Stará radnice dnešních dnů. Od roku 1931 sídlo Ostravského muzea, v roce 2004 „obydlí“, stavbařů, od konce dubna 2005 opět sídlo Ostravského muzea.

Slavnostní otevření nově rekonstruované Staré radnice si určitě nenechte ujít. Je plánováno na **27. dubna 2005**.

Nabídne návštěvníkům pro nejbližší dobu výstavy:

- **Michael Thonet** (ve spolupráci s Rakouským kulturním fórem)
- **4 x 40 aneb spolu do Evropy** (výstava představuje muzea z polského Sosnowce, maďarského Miskolce, slovenského Trenčína a Ostravské muzeum)
- **Hrady a zámky Moravy a Slezska**

NEPŘEHLÉDNĚTE

ING. JIŘÍ CARBOL: GRANTY JSOU I PRO SENIORY

Různé tváře kultury

Víte o tom, že v Texasu (USA) existují města jako Frenstat, Hostin, Roznov a další? Založili je krajané, kteří se ve velké vlně stěhovali v druhé polovině devatenáctého století z Lašska a Valašska do Ameriky. Svěbytnou kulturu tam udržují dodnes.

„Právě život našich krajanů v Americe a podmínky z nichž vyšli, chceme ukázat lidem v expozici, pro kterou rekonstruujeme budovu ve Frenštátě pod Radhoštěm,“ říká náměstek hejtmána, Ing. Jiří Carbol. V oblasti kultury je krajský úřad zřizovatelem několika příspěvkových organizací jako jsou muzea, galerie, vědecká knihovna a Těšínské divadlo.

Návrh budovy vědecké knihovny

Podmínky pro jejich fungování chceme zlepšovat především investicemi do modernizací a rekonstrukcí.“

Muzeum fojtství v Kopřivnici

Už delší dobu se mluví o nové budově pro Moravskoslezskou vědeckou knihovnu.

„V současné době se na ni dělá projekt. V příštím roce by měla začít samotná stavba, a to v místech naproti Domu kultury Ostrava. Pro zajímavost, ještě letos se začne přestavovat budova na Poděbradově ulici v centru Ostravy pro provozní část krajské Galerie výtvarného umění v Ostravě. Počítá se tam s depozitáři, ve kterých bude hlídána teplota, vlhkost vzduchu a podobně.“

Tím se uvolní celé prostory dnešní GVV v Ostravě pro výstavní využití. Dále se v letošním roce snažíme zajistit prostředky z fondů Evropské unie také pro další rekonstrukci hlavní budovy muzea v Českém Těšíně.“

Krajský úřad je rovněž jakýmsi mecenášem v oblasti kultury, dá se to tak říci?

„Ano, i pro letošní rok máme vypracovanou grantovou politiku a na program podpory kulturních aktivit v kraji je určeno 4,5 mil. korun.“

Muzeum v Českém Těšíně

Zásady tohoto programu už rada Moravskoslezského kraje odsouhlasila. Žádosti o dotace musely být podány do 7. března. Samozřejmě je zde šance i pro kulturní aktivity seniorských organizací, které si tento termín pohlídaly.“ (di)

SLOVO NÁMĚSTKYNĚ HEJTMANA

Vážení přátelé, milí čtenáři,

ať tomu věříte, nebo ne, pro oblast školství panuje mezi kraji celé republiky povědomí, že Moravskoslezský kraj je takzvanou štikou v rybníku. Je naší obrovskou výhodou, že pracujeme systematicky, naplňováním dlouhodobého záměru už od roku 2000.

Samozřejmě, že „z ničeho“ se kvalitní školství dělat nedá. Kromě jiného vkládáme do školství nemalé finanční prostředky a v neposlední řadě se také snažíme osobně lobovat a přesvědčovat všude tam, kde to našemu kraji může pomoci. Za Moravskoslezský kraj mohu říci, že některé naše školy dosáhly na finanční prostředky EU, z programu Phare 2000. V současné době se připravujeme na čerpání prostředků ze strukturálních fondů.

Daří se nám měnit vzdělanostní strukturu v kraji. Téměř dvě třetiny žáků ze základních škol ještě nedávno naplňovaly střední odborná učiliště bez maturity, zatímco nyní absolvují vzdělání s maturitou. Podporujeme i vznik soukromých škol, protože doplňují vzdělávací nabídku v kraji. Naš kraj zřídil také Střední odbornou školu waldorfskou, první v České republice.

Výčet aktivit v oblasti školství tím zdaleka není vyčerpán. Konkrétně seniory může zajímat, že v kraji fungují čtyři centra celoživotního vzdělávání a na Filozofické fakultě je otevřena také univerzita třetího věku.

Co si budeme povídat, nikdo z nás nemládne. Jenže mládí člověka se neměří jeho léty, nýbrž jeho aktivitou. To je pravý důvod proč senioři, navzdory svému věku,

dokáží být této společnosti užiteční a skutečně mají co nabídnout. Přestože, aspoň já to tak cítím, jim společnost ne vždy vytváří takové podmínky, jaké by si pro svou činnost zasloužili.

To je o důvod víc, proč si vážím občanského sdružení Společnost senior, které se snaží myšlenky aktivního stárnutí rozšířit do celého Moravskoslezského kraje. K propagaci těchto záměrů slouží i velmi kvalitní časopis, jenž právě držíte v rukou a na jehož vydávání přispěl Moravskoslezský kraj grantem. Pomohli jsme zároveň při distribuci tohoto časopisu a věřte, že to nebyla pomoc poslední.

PhDr. Jaroslava Wenigerová
náměstkyně hejtmana Moravskoslezského kraje

SLOVO GERIATRA

Mít tak dost času...

Člověk nemusí být právě Albert Einstein, aby pochopil, jak velmi může být čas relativní.

Jinak nám běží při setkání s někým blízkým, jinak při pobytu v nemocnici a jinak třeba při sledování oblíbeného seriálu.

A nemusím být ani geriatr, abych tušil, že jsou to právě senioři, kterým se času zoufale nedostává.

Například jeden z mých spolupracovníků v seniorské organizaci má ve svém dílně čas podrobně rozplánován až do dubna a další z vitálních senierek vyřizuje svoji korespondenci zásadně elektronickou poštou. Každá hodina se počítá, každá minuta je dobrá. Přitom, uvažovali jste někdy, jak dlouhý či krátký je časový úsek představující třeba milion sekund a co všechno se za tu dobu dá udělat? Snadným propočtem zjistíte, že máte k dispozici 11 dnů, 13 hodin, 46 minut a 40 sekund. Pokud se vám to zdá málo, nenechte se mýlit, je to tak velká porce času, že se za ni dá stihnout dobrodružství pro několik životů.

Tak třeba pouhých dvanáct sekund stačilo Petrovi Dowdeswellovi, aby snědl 91 metrů a 44 centimetrů dlouhou špagetu, vyrobenou v anglickém městě Haleowenu. Stejný přeborník stačil spořádat i kilo jahod za téměř třináct sekund. Za 14 minut překonalo v běhu s nemocniční postelí čtyřkilometrovou vzdálenost včetně překonání vodního příkopu družstvo, podle všeho zcela vitálních pacientů. Jen pouhých 29 minut pobyl na svobodě venezuelský zloděj Rudolfo, který šel s kamarádem oslavit propuštění z vězení, opil se, následně kamaráda okradl, načež byl šupem dopraven do vězení, z něhož právě vyšel. Než jemu, bylo jistě mnohem veseleji členům tanečního kroužku v Chrásti u Chrudimi, kteří polkovou otáčkou protančili v celkovém součtu téměř sedm a půl kilometru za pouhou hodinu.

Bohužel, nikde se už nelze dopátrat, kolik času věnovala šťastná maminka přípravě na zplození svého dítěte, aby pak mohla dát do britského deníku Daily Mirror inzerát tohoto znění: „Paní Edna Kershavová darovala život zdravému chlapci. Jmenuje se Bruce Anthony. Dík všem zúčastněným!“

Co z tohoto přehledu plyne? Jednoznačná pravdivost páně Werichova tvrzení: „Lidé mají dar vzájemně si udělat radost. Jenom mít dost času“.

MUDr. Hugo Přibyl

Zpravodaj SeniorTip vychází za podpory těchto institucí:

Poruba

Ostrava-Jih

Vítkovice

Slezská Ostrava

Pevnostní areál významná vojensko-technická památka

Všichni se těšíme na jaro a tak se v našem tipu vydáme na výlet nedaleko Ostravy, do Darkoviček. A jelikož je významné výročí ukončení 2. světové války, vydáme se na prohlídku některých objektů předválečného opevnění ČSR.

O výstavbě bunkrové linie bylo rozhodnuto v třicátých letech po nástupu Hitlera k moci. K samotné výstavbě pak došlo v letech 1935 - 1938. Opevnění se táhne v linii od Malých Hoštic až k Antošovicím u polských hranic.

Výlet se dá přizpůsobit podle fyzické kondice a podívat se třeba na více opevnění. Dojet se dá místní dopravou až k areálu, kde začíná vlastivědná naučná stezka, která vede po linii opevnění. Vojenský skanzen (muzeum) je otevřen pro veřejnost. Návštěva objektu je možná v období od 1. dubna do 31. října, a to ve čtvrtek a pátek v době od 9 do 15 hod., o víkendech a během svátků pak od 11. do 17 hod.

Pěchotní srub MO-S18 "Obora"

je zvnějšku zrekonstruován do původní podoby, včetně části obvodové překážky. V jeho vstupní chodbě je instalována pamětní deska veliteli Jaroslavu Švarcovi, pozdějšímu účastníku západního odboje.

Pěchotní srub MO-S19 "Alej"

Hlavní expoziční objekt. Po rekonstrukci prezentuje stavební i technickou dokonalost čs. opevnění, tvořícího vrchol evropských fortifikací 30. let.

Od muzea vede vlastivědná naučná stezka

Areál je významnou vojensko-technickou památkou, která je dnes evropsky vysoce ceněnou prezentací specificky ojedinělého obranného systému naší republiky (1935 - 1938). Tvoří jej pěchotní sruby MO-S18, S19, S20 a lehký objekt vz.37A. Objekty areálu představují různé odlišnosti po stránce projekční i palebně-taktické a rovněž různé stupně odolnosti. Již od roku 1992, kdy byl začleněn do Slezského zemského muzea, patří k velmi navštěvovaným. Obdivována je komplexnost a dokonalost prezentace. Je zde také možnost setkávat se osobně s obnoviteli pevnostního areálu, se zasvěcenými a zapálenými nadšenci - "bunkrology". Za všechny dojmy návštěvníků hovoří slova vojenského odborníka dr. Howarda, profesora univerzity Florida v USA: "Měl jsem možnost vidět opevnění Atlantického valu vybudovaného nacisty a také opevnění francouzské Maginotovy linie. Kvalita a efektivnost čs. opevnění je na vyšší technické úrovni a nedá se s nimi srovnat. Je smutné, že opevnění nemohla být použita pro účely, ke kterým byla zbudována".

Doprava z Ostravy: autobus MHD, linka číslo 70, výstup na stanici "u Orla".

Tip na výlet vybrala Ludmila Holubová
více informací na: www.szmo.cz

SLOVENSKO TERMÁLNÍ LÁZNĚ BEŠEŇOVÁ 23. 04. - 30.04. 2005

Horský hotel Kožiár se nachází pod Chopkom, je vybaven 2-lůžkovými pokoji s výhledem na Nízké Tatry. Součástí pobytu je denní návštěva termálních lázní Bešeňová, která je vhodná především pro osoby s problémy pohybového ústrojí a kožního onemocnění. Tyto pobyty bývají zpravidla obsazovány seniory.

**Cena: 3 700 Kč/osoba
3 200 Kč/dítě 6-12 let**

Cena zahrnuje:

- 7x ubytování v hotelu
- plnou penzi
- dopravu autobusem

Cena nezahrnuje:

- fakultativní výlety
- pojištění

**CESTOVNÍ KANCELÁŘ
CK DUHA TOURS, s.r.o.**

**NÁKUPNÍ STŘEDISKO DUHA
OSTRAVA - PORUBA**

596 957 700, 731 414 201

DR. MARTÍNKA 7 - POLIK.- HRABŮVKA

595 703 257, 731 414 203

Dotýkání Ostravou

V našem miniseriálu jste se seznámili s mnoha osobnostmi, kterých se dotklo město Ostrava. Tentokrát poznáte člověka, který měl život hodně pohnutý. Zažil slávu, úspěchy i pády. V mládí prošel peklem, které přežil. Nenarodil se v Ostravě, ale žije zde padesát let. Herec, režisér, divadelní principál, spisovatel, moderátor i redaktor **LUDEK ELIÁŠ**.

Začneme tím peklem...

Ještě mi nebylo 19 let když jsem se dostal do Terezína, odtud do Osvětimi, Sachsenhausenu i jinam. Přežil jsem i pochod smrti a v květnu 1945 jsem se po více než třech letech šťastně vrátil, sešel se s bratrem, ale bohužel už ne se svými rodiči a ostatní rodinou. Všichni zahynuli v koncentráku.

Z filmu Černý prapor

V Osvětimi jsem byl od té doby několikrát, naposledy při připomínce šedesátého výročí osvobození tábora. Opět jsem tam zažil zimu jako tenkrát.

Dovolte autorce poznámku, kterou Luděk nezmínil. I v té terezínské hrůze lidé hráli divadlo, pořádali koncerty, malovali a také nacházeli životní lásky. Ta jeho byla posléze také poslána do Osvětimi. Luděk měl ještě "odklad", ale přesto se hlásil dobrovolně také do transportu. Žijí spolu dodnes.

Ta cesta k divadlu měla opravdu základ v Terezíně?

Ano, byly to sklepy, bramborárny, půdy, tam všude se hrálo divadlo a tam jsem poznal mnohé velké umělce, kteří měli na můj pozdější život velký vliv. Tam jsem také zjistil, že umění všeho druhu pomáhá žít i v takových místech jako byl Terezín. Když skončila válka neměl jsem "díky" koncentrákům dokončené ani gymnázium, ani číšnícké učení a zdraví bylo také poznamenáno. Neminula mne však vojenská služba, tu jsem prožil v Armádním uměleckém souboru a odtud už vedla má cesta k divadlu, nejprve do Českých Budějovic. K "Bezručům" jsem přišel v roce 1956 a věřte, že Ostrava, po čistém, slunném Jihu, byla pro mne pořádný šok.

Jenže zajímavé role, práce v rozhlase a v tehdy začínající televizi způsobily, že jsem si rychle zvyknul.

Sluší se zmínit tehdejší repertoár....

Ze hry "Cínový voják" (rok 1959)

Nehrál jsem milovníky ani v mladém věku, už tenkrát jsem na ně nevypadal. Takže zbývaly role charakterní, z nichž rád vzpomínám na titulní postavu F.Dürrenmatta Franka V., na Mebiuse v Cizincích A. Camuse či na Azdaka z Brechtova Kavkazského křídového kruhu. Tenkrát se studovalo víc než šest premiér do roka, takže jsem si zahrál víc než dost. Stihl jsem, a to už jako ředitel, i stěhování divadla z centra města do tzv. Blaníku, kde se hraje dodnes, s krátkou přestávkou působení v Domě kultury.

Jenže role ředitele divadla netrvala dlouho...

Nebavilo mne to. V té době to také nebylo o ředitelování kulturního statku, ale o podivné "ideologické" práci. Tak jsem rád využil nabídky televize, kde jsem se uplatňoval, stejně tak v rozhlase, jako autor či externí redaktor, a odešel tam šéfovat zábavné redakci. Ale nadále jsem i hrál a účinkoval, třeba v populárních Lovech beze zbraní, kde jsem četl závěrečnou povídku.

Pak přišly srpnové události roku 1968, co k tomu můžeš říci?

Moderoval jsem od 22. 8. 1968 vysílání ze studia v Hošťálkovicích, později, když nás odhalili, jsem hlásil ze studia od Havránků v Ostravě-Zábřehu. A bylo brzy jasné, že v televizi končím na dlouhou dobu, myslel jsem, že navždy, stejně tak v rozhlase.

Asi také věděli o činnosti tvého bratra Zdeňka...

Ano, byl zprvu redaktorem české pobočky United Press, ale už v r. 1948 emigroval do Německa, kde jej F. Peroutka angažoval do Svobodné Evropy. Působil také jako vedoucí pobočky newyorské části FE. Zabýval se zejména zahraniční politikou a slyšeli jste ho pod jménem Zdeněk Černý.

S manželkou na výletě na hrad Bouzov

ROZHOVOR

Jenže do New Yorku bylo, stejně jako do důchodového věku, daleko...

Pomohli opět kamarádi od Bezručů, přesněji, pomohl tehdejší ředitel a dramatik Saša Lichý, který, ač s tím měl spoustu problémů, nebál se a nabídl angažmá. Hrál jsem do roku 1981 opět zajímavé role, ale nesměl jsem být nijak propagován, a to je pro herce hodně zlé. Sametová revoluce znamenala návrat do rozhlasu i do televize. Začala opět autorská práce, třeba na hraném vzpomínkovém pořadu o terezínském divadle "Arény pod komínem", (do dneška je rozhlasová relace používána v USA a Kanadě jako významný výukový dokument o těch časech a dění - pozn. autorky). Napsal jsem a zároveň i hrál v dramatu jednoho herce pro TV "Závěrečné představení". Hodně jsem spolupracoval s rozhlasovou režisérkou V. Pražákovou, jenže jak šel čas, začal jsem se sám sobě nelíbit, hlas byl unavený, a tak jsem se rozhodl skončit a nechat to mladým.

Máme rok 2005, ale ty jsi stále aktivní...

Dcera Martina se potatila, je herečkou v Hradci Králové. A tak jí píši pohádky, které úspěšně hraje ve školách a školkách.

Když mě něco hodně nazlobí, nejčastěji drsnost v mezilidských vztazích, která se promítá i do politiky, tak se svěřuji novinám, nejen těm odbojářským "Národní osvobození", kde působím pravidelně. Ale jsem senior, hodně času trávíme s manželkou na chalupě, kde sázíme zeleninu a brambory a celý rok se věnujeme turistice. Říkáme tomu "chození s pejskem", jen se nemůžeme shodnout, kdo z nás dvou je zrovna na vodítku, protože ten náš kamarád před časem odešel do věčných lovišť.

S manželkou, dlouholetou zdravotní sestřičkou, máte také syna...

Bůh ví, po kom zdědil obchodnické buňky, protože úspěšně podniká. Děti nás obdařily třemi vnuky a chlubíme se už dokonce dvěma pravnučkami. Mám je všechny na jedné fotografii. Díváme se s ženou na ni jako na pomník našeho vítězství, poněvadž nacistický režim dělal co mohl, aby nás zlikvidoval. Ta fotka mých dětí, vnuků i pravnuků je důkazem, že se mu to nepovedlo.

Povídání s Ludškem bylo delší. Oceňoval, ale také kritizoval dnešek, nakonec, jako my všichni. Vypadá výborně určitě i díky své ženě a celému rodinnému zázemí a to navzdory tomu, co obnášel jeho život. Jen si myslím, že lidé jako on, by měli dále hrát a účinkovat v masových médiích. Mají toho tolik co říci!

Pavla Pešatová

MOŽNÁ NEVÍTE

Motto: „všechny děti jsou naše“.

Náhradní rodinná péče

je souhrnný název pro legislativní způsob přijetí dítěte jiných biologických rodičů. Současně je nejlepší a kupodivu i nejlevnější způsob řešení situace dítěte, které se ocitlo bez rodičovské opory.

Naše zákonná úprava rozlišuje 3 formy legislativního přijetí biologicky nevlastního dítěte. Je to adopce, poručnická a pěstounská péče, kromě SOS vesniček a zařízení Klokánek, které jsou zvláštní formou rodinné výchovy. Všechny legislativní formy však mají jedno společné východisko a tím je potřeba „psychologického přijetí“ dítěte, které se narodilo jiným rodičům. Naše legislativa upřednostňuje „zájem a blaho“ dítěte a vcelku jasně říká, že se „hledá rodina pro dítě“, nikoli dítě pro rodinu. Prvořadý je zájem dítěte, tedy toho slabšího a bezbrannějšího, pro které se má najít rodina schopná co nejlépe uspokojit (naplnit) jeho základní psychické potřeby. Hledají se rodiny, ochotné a schopné přijmout to či ono dítě, které by jinak muselo trávit čas v ústavu. A to je to, co nechceme, resp. neměli bychom chtít. Péče o děti by měla směřovat k minimalizaci ústavní a institucionální péče. Děti patří do rodiny a nemohou-li být ve vlastní rodině, pak by mohla nastoupit rodina náhradní. Ta, která nahrazuje to, co nějak nefungovalo, něčím, co funguje lépe.

Proto se rodiny mají vyhledávat. Prozatímni praxe a chování mnohých profesionálů však budí často opačný dojem. Uchazeči o svěření dítěte do náhradní rodinné péče jsou označováni jako „žadatelé“. Tedy ti, kteří žádají, prosí..., aby jim „stát“ milostivě ty děti přidělil. Stát, resp. společnost, by ale měla usilovat, tedy motivovat občany, aby přicházeli s „nabídkou“ (zázemí, rodiny, lásky, vztahů atd.), která bude podrobně zkoumána. Přijmout a vychovat dítě jiných biologických rodičů není jednoduché. Stejně jako není lehké být dítětem v náhradní rodině a tedy nežít s vlastními rodiči. Proto musejí být náhradní rodiče těmi zralejšími, zodpovědnějšími, se zvládnutými emocemi a postoji, aby uměli a mohli pomocí svým přijatým dětem vyrovnat se s náročnou životní situací.

Takových lidí není mnoho. Ne každý má schopnost přijetí nevlastního dítěte a dostatek dovedností pro jeho výchovu. Tak to je a tak to asi i bude. Ale ti ostatní by mohli ty první podporovat, možná i trochu obdivovat a hlavně ocenit, jak moc udělali pro společnost ochráněním dětí před ústavním režimem dětských domovů.

PhDr. Jarmila Valoušková
Psycholog, Centrum NRP, Fond ohrožených dětí

VYHODNOCENÍ SOUTĚŽE !

Ptali jsme se vás, komu je zasvěcen kostelík svaté Kateřiny Alexandrijské v Ostravě-Hrabové, a ve kterém roce byla postavena jeho přesná replika.

Z došlých odpovědí jsme vylosovali výherce.

Je jim pan Karel Wiewiorka, Penzion Oldřichovice 783, Třinec 1. Blahopřejeme!

NOVÁ SOUTĚŽNÍ OTÁZKA !

Uved'te alepoň dvě příspěvkové organizace, jejichž zřizovatelem je Krajský úřad Moravskoslezského kraje.

Správné odpovědi zasílejte, písemně, emailem či odevzdejte osobně na adrese: Společnost senior, o.s. Na Jízdárně 18, 702 00 Ostrava 1

Váš příběh

Pamětníci, vzpomínejte!

Vzpomínky, které si nosíme v hlavě, mají jednu nevýhodu. Dokud je nenapíšeme na papír nebo nevyprávíme, nemůže do nich nikdo nahlédnout. Je velká škoda, odcházejí-li do nekonečna s námi, aniž by zkušeností, poučením, radost byly odevzdány jiným. V rubrice „Váš příběh“ se snažíme zabránit této ztrátě. Spolu s vámi bychom chtěli popisovat dějiny všedního dne obyčejných lidí od dětství, přes poznávání světa k podmínkám života a práce, až po překážky, které jste případně museli překonávat. Těšíme se na obálky, označené heslem „Váš příběh“. Do jednoho „příběhu“ se teď s námi přeneste...

Jak se domlouvám v cizině česky

Kolik znáš jazyků, tolikrát jsi člověkem. Tak se to říká. Je zajímavé, že jakmile vyrazím za naše hranice a to kterýmkoli směrem, přestávám valně většinu lidí rozumět.

Pozor! Podceňoval bych se.

Od jisté doby jsem i já dvakrát člověkem. Rozumím zcela obstojně občanům slovenského národa, pod podmínkou, že nehovoří místním nářečím. Ale i s nimi mluvím česky. Neraď komolím řeč cizích národů. Měl bych pocit, že je tím urážím. Toto platí i o lidech mluvících německy, polsky, chorvatsky nebo ruský. Těmto však rozumím minimálně. Přitom bych skoro měl. Ruštinu do mne vtlučkali šest let a němčinu tři roky. Když se člověk nezdokonaluje a nepoužívá jazyk přes 35 let, valná část se z hlavy vykouří. Nyní, když se do cizích zemí dostanu, moc toho lituji. Nepoužívám ani žádné z vydávaných konverzací nebo rafinovaných elektronických překladatelů. Ano, člověk si sice najde nějakou větu holou, zeptá se, ale tomu, co na něj vychrlí oslovený cizinec, nerozumí ani zbla. Takže je na tom stejně jako před dotazem.

V cizině tedy mluvím zásadně česky. Zdravím, kladu otázky a při tom se příjemně usmívám. To aby oslovený ihned pochopil, že mu nenadávám, a že jsem mírumilovně naladěný. K údivu mých spolucestovatelů jsem například ve Španělsku sehnal krabicové víno i když nebylo na pultu. Většina jednání se neobejde bez mých hereckých a malířských schopností. Pravdou je, že se moc nedovím. Ale například ve Španělsku jsem si pomocí kreslení křídou po výčepním pultu popovídal o stavu českého a španělského fotbalu. Nejraději používám mezinárodní posunky jako kývání hlavou, ukazování směru kmitáním prstů pro vyjádření chůze, mnutí palce, ukazováčku a prostředníčku k dotazu na cenu, mávání upaženými rukama, že už musím letět a „Jágrovým“ salutováním, že se loučím. Rád používám pantomimu. Např. předvedením činnosti před čuráním, proloženou náznakem pátrání jako Vinetou na válečné stezce, požaduji informaci o umístění WC a podobně. Pomyslným pitím z půllitru vyjadřuji žízeň či dotaz na restaurační zařízení. Bolek Polívka by měl ze mne radost.

Ke zjištění místa, kde se nacházím, použiji mapku či plánek. Ukáži na místo před špičkami mých nohou a potom zakroužím ukazováčkem někde po mapě s pokrčením ramen a zoufalým výrazem. Většinou bývám pochopen. Nechápe-li tázaný, dotaz i několikrát opakuji nebo vyhledám někoho méně natvrdlého. Tázaný často vychrlí spoustu informací, kterým bohužel opět nerozumím. Donutím ho, aby píchнул raději prst do mapy. Potom je již hračka pro mne, jako držitele odznaku „Turista ČSR, III. třídy“, zorientovat se podle sluníčka, mechů a lišejníků, vzít mapku a vyrazit správným směrem. Jen jednou jsem platil láhev Fernetu za pozdní příchod. Chce to jen oboustrannou snahu a člověk se dozví co potřebuje. Je to taková hra. Zdá se mi, že většina cizinců ji se mnou hraje ráda. Oba pak máme radost, že jsme si tak pěkně popovídali.

Tímto způsobem jsem "plynule" hovořil a dovídal se potřebné například v Norsku, Dánsku, Holandsku, ale řeč byla i se Španěly či Turky. V Portugalsku jsem si dlouze povídal s místním bezdomovcem. Přes to, že jsme si vůbec nerozuměli, při loučení mi mával a vhrkly mu i slzy do očí. Možná, že to bylo jen kvůli třem Petrám (cigarety), které jsem mu věnoval.

Vladimír Lindner

Internetová kavárna a Seniorklub

S potěšením vám můžeme oznámit, že začátkem února 2005

byla otevřena Internetová kavárna a Seniorklub v Ostravě. Rádi bychom pozvali všechny věkem starší, ale s mladistvou duší k posezení u kávy či čaje nebo ke klávesnici počítače.

Máte zde možnost seznámit se s výpočetní technikou, s internetem, s možnostmi E-mailu; v klubu se pořádají besedy, přednášky či vernisáže. Můžete také přijít jen tak posedět v příjemném prostředí, se svými přáteli či příbuznými nad šálkem dobrého nápoje.

Provozní doba je:
pondělí až pátek od 10:00 do 18:00

Nacházíme se v Ostravě na ulici 28. října 86 (první velký dům vlevo pod Frýdlantskými mosty ve směru do centra).

Provozovatelem Internetové kavárny a Seniorklubu je Slezská diakonie, která na tuto činnost obdržela grant ze zdrojů EU Phare - Podpora aktivního života seniorů.

Dana Krupová
Slezská diakonie

PŘEDSTAVUJEME KLUBY

Senioři z Brušperku: Když se chce, tak to opravdu jde**Stovka akcí za rok**

Kafe je tam za tři pade a půlka za bůra, posedíme, pokecáme, potom domů zas hurá... S úsměvem listuji kronikou klubu seniorů v Brušperku a kronikář Josef Kučera dodává: "Ty ceny jsou staršího data, klub vznikl 16. prosince 1992, takže teď je tady kafe za čtyři koruny."

Vnímám to jako další střípek do téměř neuvěřitelné mozaiky života brušperských seniorů.

Ve vkusně a stylově zařízených prostorách klubu nenajdete cedulku, která by zakazovala kouření. Přesto si zde nikdo nezapálí. Chodí se tady v nazouvácích a nic není poničené. Kdo si uvaří kafe, hodí do „společné krabice“ čtyři koruny a nikdo ho nekontroluje. Totéž platí o nápojích z lednice. Přitom si sem členové klubu (je jich více než 400) mohou kdykoli přivést jakéhokoli hosta.

Znáte snad jiné kluby, kde to funguje podobně?

Předsedkyně Drahuška Kubínová: „Aby u nás všechno klapalo, o to se stará sedmičlenný výbor, patnáct důvěrníků jednotlivých ulic a několik dalších obětavců. Členských schůzí se zúčastňuje kolem sto padesáti lidí.“

Ale musím říci, že všichni naši členové jsou velmi ukáznění a to máme nejnižší seniorské příspěvky v celém povodí Ondřejnice, konkrétně 20 korun za rok.

Jistě, něco si vyděláme, ovšem máme taky vynikající představitele radnice, v čele se starostou ing. Ivanem Krupníkem, kteří naši činnost podporují i finančně. Také díky tomu jsme mohli absolvovat zájezdy po celé republice, navazujeme vztahy se seniory ze sousedních měst a ti k nám chodí na kafe. Víte, jsem přesvědčena, že srdečné mezilidské vztahy a důvěra se pak odrážejí i do celkové atmosféry v Brušperku, je tady pěkně."

Kromě zájezdů po republice a na burzu do Polska najdete v programu zdejších seniorů také pravidelná setkání s jubilanty, návštěvy divadla a kulturních akcí, jedenkrát ročně dokonce nacvičují „Bavíme se sami“.

A co aktivity pro zdraví?

„Loni jsme uspořádali pětadvacet zájezdů do plaveckých bazénů v Novém Jičíně a v lázních Klimkovice, s celkovou účastí přes tisíc lidí," říká Josef Kučera. „Organizujeme také rekreační cykloturistiku pod heslem „dobrou náladu s sebou, tempo udává nejpomalejší“. A nezapomínáme ani na pěší turistiku po blízkém okolí. Abych to shrnul, ročně náš klub uspořádá přes sto akcí, kterých se dohromady účastní tři a půl tisíce lidí.“

Bývalou „ratejnu“ si senioři svépomocí upravili na opravdu příjemné prostory, k nimž patří i zahrada s lavičkami a slunečníky. To se to pak opékají kuřata a klobásky, to se vaří guláš a vaječina, to se ochutnává vánoční cukroví.

Když se chce, tak to opravdu jde, i navzdory přibývajícím rokům. Zavírám kroniku brušperských seniorů a v hlavě mi utkvěl jeden verš: "Zájezd končí, parta se loučí, bylo to krásné, bylo to fajn".

Jsem přesvědčen, že u nich je to fajn vždycky.

Jiří Muladi

Chcete také finančně podpořit vydávání zpravodaje? Kontaktujte tel. číslo 732 902 712

Co bychom mohli vědět o receptu

Podle definice je lékařský předpis neboli recept písemný pokyn lékaře lékárníkovi, který obsahuje žádost o přípravu a vydání léku pacientovi. Lékařský předpis může být napsán na několika druzích blanketů. Ty se liší podle toho, jaké léčivo je pak na recept vydáváno.

Každý recept je sestaven podle určitých pravidel a rozlišujeme tyto části receptu:

- **Nadpis, záhlaví** (Inscriptio) obsahuje číslo nebo logo příslušné zdravotní pojišťovny, číslo série receptu a kolonku pro pořadové číslo
- **Údaje o pacientovi** (Nomen aegroti) obsahuje příjmení a jméno nemocného, rodné číslo a bydliště
- **Předpis** (Praescriptio)
- **Označení** (Signatura) obsahuje poučení o užívání léku. Je napsána česky, ale uvedena latinskými zkratkami D.S. (da signa) = dej, označ, způsob užívání (např. 1-0-1, 3 x 1, při potížích, apod.).
- **Datum**
- **Jmenovka, razítko a podpis lékaře** (Nomen et sigillum medici)

Na receptu můžeme najít ještě další značky a symboly.

Jsou to například:

! - uvádí se pokud lékař úmyslně překročil maximální dávku, která se užívá. Ta musí být navíc vypsána v závorce slovy latinsky.

R - pokud lékař nechce, aby lékárna provedla náhradu léku a trvá na předepsaném přípravku

pohotovost - na předpise, který je vystaven pohotovostní lékařskou službou

pro potřebu rodiny - v případě, kdy se přípravek vydává ve větším množství pro použití více osobami

nebezpečí z prodlení - v situaci, kdy je třeba pacientovi neprodleně podat lék a lékař u sebe nemá originální blanket. Může pak napsat recept na jakýkoli papír a připsat tento text.

Jak dlouho recept platí?

- pokud lékař neurčí jinak, má platnost **7 dnů**.
- **na antibiotika** a antimikrobiální terapeutika, mimo ty k místní aplikaci, platí **3 dny**.
- **na omamné a psychotropní látky** platí **3 dny**
- vystavený **pohotovostní službou** a ve **výjimečných případech** má platnost **1 den**.
- **na opakovaný výdej** platí **6 měsíců**.

Poukaz na léčebnou a ortopedickou pomůcku má platnost **1 měsíc**.

Může se stát, že vám lékárna nemůže vydat všechny léky, které jsou na receptu, protože je zrovna nemají. V tomto případě vám může magistra/magistr vydat jiný lék, který má stejnou účinnou látku nebo vypsát **Výpis z receptu**. Je to v podstatě přepis původního receptu včetně razítka lékaře, kde je napsán přípravek, který si máte ještě vyzvednout. Tento výpis má platnost **7 dnů** ode dne, kdy byl vystaven. Ne ode dne vystavení původního receptu.

Na co byste neměli zapomenout.

Před odchodem z ordinace si recept, který dostáváte prohlédněte a zkontrolujte, zda je na něm vše řádně vyplněno. Zejména si všimněte, zda je správně vyplněn kód vaší pojišťovny.

Dále se ujistěte o platnosti receptu, ale hlavně byste měli vědět, jak svůj lék správně užívat. V lékárně vás o tom ještě znovu informují, ale lepší je to slyšet dvakrát než ani jednou, a pak nevědět, kdy si lék vzít. Teď už pro vás recept nebude jen nějaký obyčejný kus papíru, na který se ani nepodíváte a donesete jej do lékárny, kde vám podle něj vydají léky. Až zase jednou recept dostanete, podívejte se na něj pořádně a prohlédněte si jej. Třeba v lékárně, když budete čekat v řadě na výdej. Teď budete vědět jak je členěn, co obsahuje a na co si dát pozor. Mnohdy zjistíte, že název léku je téměř nečitelný, jak je naškrábaný. To je však úděl lékárníků, kteří jen praxí dokážou tyto téměř hieroglyfy rozluštit a vydat ten správný lék.

Jana Marečková

Kód zdravotní pojišťovny: 213

RECEPT

adrese NH: 0743930

Příjmení a jméno: NOVÁKOVÁ PETRA

Číslo pojištěnce: 835419/5421

Bydliště (adresa): Mitušova 15, 700 30, Ostrava Jih

SA. kód: 47091

DIANE-35 por tbl abd 3x21

Exp. orig. No. I. (UNAM) D.S. 1X1

Dne: 14.10.2004

Porodnicko-gynekologická ambulance MUDr. SLATAVA LOMŽOVÁ

700 80 Ostrava IČO 10890176 Tel: 6922466

Bez data vyřazení, razítka zdravotní pojišťovny, jmenovky a podpisu lékaře recept neplatí!

Amerika očima Evropany

Nemohu říci, že jsem poznala Ameriku i když jsem tam prožila poměrně dlouhou dobu nikoliv jako turista, ale jako obyčejný člověk. Projela jsem křížem krážem západní pobřeží Spojených států, ale poznat tuto zemi zcela je nemožné.

- USA má rozlohu 9 806 155 km²
- Česká republika 78 864 km².

První setkání s touto zajímavou, mnohobarevnou a velkou zemí jsem absolvovala na letišti v San Franciscu. Při přistávání jsem viděla most Golden Gate, o kterém jsem už tolik četla. Samo letiště bylo obrovské a ruch zde byl typický jako na podobných letištích světa. Mým prvním dojmem byl obrovský zmatek.

San Francisco, most Golden Gate

Když jsme vyjeli na dálnici směr Sacramento, ztuhla jsem hrůzou, jak tady budu jezdit autem? Několik proudů aut, jedno za druhým, bylo to jako obrovské mraveniště. Do kterého pruhu se kdy zařadit, kdy odbočit? Žluté pruhy byly na silnici, bílé na okrajích. Dopravní značení hlásalo Wrong way, u nás to je prostě „Zákaz vjezdu“. Semaforey jsou umístěny za křižovatkami. Má to výhodu. Člověk lehce vidí kdy naskočí zelená.

Takže jsem tedy v Californii. Chtěla jsem nasávat atmosféru, ale viděla jsem jen auta, auta, auta...

Tak v tomhle řídit auto, tohle nesvedu! „Ale svedeš“, dověděla jsem se, a svedla!

Den nezávislosti se v celých Spojených státech slaví 4. července

Těšila jsem se na velké mrakodrapy, úchvatná osvětlená předměstí, ale nic jsem neviděla. Stmívalo se a první dojem tedy nic moc, ale příští dny mi to vynahradily! Velký dojem ve mne zanechala místa, jako Death Valley - Údolí smrti, městečko Reno, takové malé Las Vegas, Grand Canon - Velký kaňon, a další národní parky, hlavně Sequoia National Park - Sierra Nevada, samotné San Francisco, ale také místa méně známá, pro turisty téměř nedostupná. Indiánské rezervace, ale také pobřeží Tichého oceánu. Velmi na mne zapůsobili lidé a atmosféra. Zajímala jsem se jak žijí, jak se baví, jak pracují, bydlí...

Odlišnosti jsem vnímala jako pravý cizinec. Vždy se mi pletl význam dnů, jako je Díkuvzdání a Den nezávislosti. Význam těchto jejich svátků jsem dlouho nevnímala. Nějaká nezávislost či děkování něčemu či někomu? Na "Den nezávislosti" jsme se vypravili do nejbližšího města a já si připadala svátečně, jako bych byla součástí tamější kultury. Městem šel slavnostní průvod. Byla krásná atmosféra, trochu mi vadilo, že to neprožívají jako já, ale nakonec už to viděli tolikrát!

Uslyšela jsem zpěv, hudbu a objevilo se čelo průvodu. Celý výjev byl zpodobněním doby přistěhovalců. Jely zde vozy s plachtami, na vozech byly dobově oblečení lidé, děti, ženy, muži, pár jich šlo pěšky nebo jelo na koních, připomínalo to filmy z dob zlaté horečky. Celé mne to pohltilo. Najednou vše utichlo, průvod měl dost velkou mezeru. Koukala jsem co bude teď za efektní program a pro mne byl.

Úplně sám na koni jel Indián. Pravý, nefalšovaný, hrdý. Nepohnul ani brvou, jeho kůň jen zvolna krácel. Pyšní byli. Oba. Před ním i za ním prázdno. Bylo to velmi zvláštní. Jako by v tom byla celá historie západního pobřeží. Ten Indián nebyl ani smutný, ani veselý. Nedělal nic, jen jel. Tuto vzpomínku a zvláštní pocit mám pořád v sobě. Byli jsme se pak podívat do indiánské rezervace. Návštěva a ten krátký moment, kdy jsem viděla tuto postavu, mi vysvětlil vše, čemu jsem doposud úplně nerozuměla nebo si neuměla pořádně vysvětlit.

Dagmar Jarošová
Pokračování příště...

VYNÁŠENÍ ZIMY A VÍTÁNÍ JARA V OSTRAVĚ

**NĚSEMY MAŘENU,
V OLEJI SMAŽENU,
BABU ČERNU, ZIMNU,
PRYČ S ŇU ZA DĚDINU!**

Již jsme si zvykli, že na Květnou neděli připomínají děti ze souboru Hlubinka zvyk vynášení zimy a vítání jara. Barevný průvod v krojích vychází od budovy Staré radnice na Masarykově náměstí v centru města. V jeho čele nesou dívky Mařenu, personifikaci zimy, a za ní se řadí nejen děti ze souboru, ale i jejich rodiče a po nějaké době i náhodní kolemjdoucí a návštěvníci centra Ostravy. Zástup projde za zpěvu městem na lávku přes řeku Ostravici, kde je Mařena odstrojena, polita benzínem, zapálena a hozena do řeky. Voda odnáší symbol zimy a děti zdobí stuhami a vejci májíček, větev s narašenými pupeny. Moc hezkým okamžikem předminulého roku bylo setkání průvodu nesoucího májíček s početnou skupinou věřících, jdoucí z pobožnosti s větvíčkami jív v rukou.

„Kočičky“ se dodnes světlí jako připomínka palmových ratolestí, kterými vítali obyvatelé Jeruzaléma Ježíšův příjezd. Toto setkání pohanských a křesťanských zvyků je typické nejen pro Květnou neděli, ale i pro celé velikonoční období.

Velikonoce jsou církevní svátky, které nahradily předkřesťanskou tradici oslavy příchodu jara jako konce zimního strádání. Naše vnímání velikonoce se dále mění, pro mnohé z nás jsou spíše počátkem chalupářské sezony.

Dobrou, kdy je třeba uložit lyže a připravit k provozu horské kolo nebo pouze prodlouženým víkendem. Posuny ve slavení tohoto křesťanského svátku jsou pro dnešní národopis velmi zajímavé a v komplexu tradic a jejich proměn jsou jedním z okruhů jeho zájmu.

Tradice, to je dynamický proces, jehož počátky jsou v minulosti, žije v přítomnosti a konce, někdy snad odhadnutelné, jindy překvapivé, jsou v nedohlednu. Dnešní Ostrava leží na Moravě i ve Slezsku. Porovnáváním termínů jarních obchůzek na tomto území v minulém a předminulém století zjistíme, že Mařena, Mařina, Smrtnica, někdy též v mužském rodě Mařoch, Mařik, Marec, Smrtuch, Smrtoch nebo Mrvích se u nás vynášel a majíček, mojiček, gojiček, mojik, Krasna nebo Bíla se přinášela ve čtvrtou, pátou nebo šestou postní neděli před Velikonocemi. Někdy dokonce na Zelený čtvrtek nebo velikonoční pondělí. Občas splývaly obě obchůzky v jedinou a odbyvaly se v jeden den.

Jinde Mařenu vynesli v pátou neděli a májíček přinesli v neděli šestou. Jindy pak zase jedna z obchůzek chyběla úplně nebo probíhala celý týden. Záleželo nejen na etnografické oblasti a konkrétní vesnici, ale také na povětrnostních podmínkách. Situace se rok od roku měnila také podle data, na které vyšly ostatní pohyblivé masopustní a velikonoční svátky. Měnila se i podle data pevně daných jarních svátků (Blažej, Dorota a Řehoř).

V Ostravě, která rostla začleňováním sousedních vesnic, nemůžeme stanovit jedno „správné“ datum. Situaci ve městě ovlivňovalo i soužití Čechů, Poláků a Němců a zvyky přinesené z domovů těmi, kteří do Ostravy přišli za prací.

**Vynášení "Mařeny" v podání souboru Hlubinka
(foto M. Mikysková)**

V předloňském roce se Mařena i májíček konaly v centru města na Květnou neděli, rok předtím to byla „smrtná sobota“. V centru města je totiž v sobotu nesrovnatelně více lidí než v neděli. A dělat obchůzku jen kvůli sobě a kvůli tradici bez diváků souboru nestačí.

Jak to bude s vynášením Mařeny v Ostravě letos se nám do vydání zpravodaje nepodařilo zjistit. Hlubinka je jeden z nejlepších ostravských dětských souborů a jeho členové a vedoucí jsou velmi vytiženi, ale snad i letos si na předvedení podoby zvyku najdou čas. Dnešní aktéři už dávno necítí závaznost a závažnost svého konání. Je to patrné i z toho, že jiný ostravský soubor dokonce ohlásil své vynášení Mařeny v tisku, ale pak, kvůli špatnému počasí ho odvolal.

Odvolal bez obav z toho, že jaro, když nevynesou a nespálí, neutopí nebo nezakopou zimu, vůbec nepříjde.

Konstatování těchto faktů nemá být povzdechem nad volným nakládáním s tradicí. Vždyť i začátkem minulého století, v době,

o které v souvislosti s tradicemi často mluvíme s nostalgií, docházelo k takovým přesunům a úpravám, často ze stejné prozaických důvodů.

V atmosféře soupeření německého a českého etnika v Opavě začala německá děvčata chodit s májíčkem o týden dříve než děvčata česká. Německá obchůzka se konala na Družebnou a česká na Smrtnou neděli. Přitom obě skupiny dívek chodily s májíčkem koupeným na trhu v Opavě. Tedy žádná živá ratolest vlastnoručně ozdobená, ale předmět vyrobený pomalu manu-fakturním způsobem.

Tradice se někdy ubírá klikatými chodíčky. Úkolem národopisu není tyto tradice pěstovat, oživovat a křísit. Stačí, když je pravdivě popíše a pokusí se je vysvětlit.

Věra Vahalíková

Neziskové organizace a jejich postavení ve společnosti

Neziskový sektor patří k významným společenským systémům, který představuje řadu organizačních forem a oblastí, zasahujících do nejrůznějších lidských činností. Jedná se o kulturu, výchovu a vzdělávání, tělovýchovu a sport, zdravotnictví, vědu a výzkum, charitativní a sociální péči, životní prostředí, dárcovství, ochranu kulturních a historických památek a řadu dalších.

Je charakterizován tím, že finance, které v uvedených činnostech vznikají jejich působením se nerozdělují navenek, nedělí se jejich zisk a pouze spotřebovávají při své činnosti to, co vytvořily. Neziskové organizace jsou charakterizovány tím, že:

- mají soukromou povahu - nejsou založeny žádným orgánem veřejné správy a ani jim nejsou řízeny
- jsou neziskové - eventuální zisk musí vložit zpět do organizace, v žádném případě ho nevracejí svým správcům nebo zakladatelům
- jsou samosprávné - vybaveny vlastními postupy a strukturami a jsou schopny řídit samy sebe
- jsou dobrovolné tzn., že využívají dobrovolnou účast členů ve svých činnostech.

Nejrozšířenější právní formy neziskových organizací, jsou:

- Občanská sdružení založená ve smyslu zákona č. 83/1990 Sb. o sdružování občanů) a dále jejich samostatné organizační jednotky s právní subjektivitou
- Obecně prospěšné společnosti založené dle zákona č. 248/1995 Sb.
- Nadace a nadační fondy dle zákona č. 227/1997 Sb. o nadacích a nadačních fondech
- Účelová zařízení církví ve smyslu příslušných ustanovení zákona č. 308/1991 Sb. o svobodě víry a postavení církví a náboženských společností, přičemž účelová zařízení těchto církví mají rovněž vlastní právní subjektivitu.

Mít právní subjektivitu znamená jednat svým jménem, zavazovat se k různým úkonům, nabývat majetku a s majetkem zacházet, vstupovat do právních vztahů jako samostatná právně nezávislá jednotka.

Neziskový sektor kromě nevládních neziskových organizací zahrnuje i organizace příspěvkové, rozpočtové, odbory, politické strany a hnutí, zájmová sdružení právnických osob, spolky, kluby, družstva (založená k jinému účelu než podnikání), nepodnikatelské obchodní společnosti případně i jiné právnické osoby, zřizované samostatnými speciálními zákony např. Česká akademie věd, Česká televize, Český rozhlas apod.

Je třeba si ještě vysvětlit a doplnit, jak jsou tyto společnosti definovány, kde jsou registrovány, jaký je jejich základní dokument, organizační struktura a orgány.

Obecně lze definovat jako organizace, vznikající za určitým účelem, k naplnění určitých cílů. Jejich registrace může být např. u Ministerstva vnitra, nebo u příslušného rejstříkového Krajského soudu. Zakládacím dokumentem jsou např. stanovy, základací listina, nadační listina, zřizovací smlouva. Organizační dokument, který určuje jak kompetenci jednotlivých složek organizace, tak i odpovědnost členů organizace, jsou stanovy nebo statut event. obdoba jejich formy. Orgány bývají správní rada, valná hromada, dozorčí rada, ředitel, revizor.

Pro velkou pestrost a různorodost takových organizací lze říci, že se mohou vyskytovat i mnohé jiné, které v našem krátkém výkladu nebyly pojaty, ale které existují, vyvíjejí svou činnost a mají ve společnosti své místo. Když se podíváme do historie, počátkem vzniku a rozvoje neziskového sektoru je období industrializace. Vznikaly houfně politické strany, odborová sdružení, družstva a jiné spolky, které zastupovaly různé zájmy a cíle. Filantropické aktivity se rozšířily i do oblasti péče o hmotné kulturní památky, do oblasti podpory umění, vzdělávání a kultury, osvětové činnosti, rozvoje vědy a výzkumu. Ke stagnaci dochází během okupace, kdy sdružení a spolky podobného charakteru byly buď zakázány, nebo jejich činnost vzhledem k těžké životní i politické situaci stagnovala. V období socialismu dotoval tyto společnosti stát, teprve po roce 1989 stát už nevystupuje v roli majitele neziskového sektoru, ale je především klientem, který si u občanské organizace objednáva určitou službu. Neziskové organizace stát udržuje v ekonomické nezávislosti, pouze jim poskytuje příděl finančních prostředků na určitý účel.

Co říci na závěr, pokud se v jakékoliv věkové kategorii najde dost lidí, kteří mají zájem na nějaké činnosti nebo budou usilovat o splnění určitého cíle, potud budou organizace tohoto typu existovat. Můžeme to chápat jako kladný přínos k rozvoji společnosti jako celku, neboť zisk není vždy tím jediným motivačním faktorem lidského snažení.

Projekt ostravského magistrátu může sloužit jako vzor

Komfortní komunikace s úřady

Od počátku roku funguje v Ostravě tzv. Call centrum. Pro občany to znamená, že stačí znát jedno telefonní číslo, konkrétně **599 444 444** a po jeho navolení jsou přepojeni na kterékoli pracoviště Magistrátu města Ostravy, či úřadů měst. obvodů.

„Je to výsledek naší snahy o komfort občana při komunikaci s úřadem,“ říká ing. Vít Ruprich, náměstek primátora města Ostravy. „Vlastně jde o hmatatelný výsledek první etapy projektu zvaného E - government. Česky to znamená informační systém Střediska správních činností, které se zabývá právě systémem komunikace občana s úřadem.“

Zmínili jste první etapu. Jaký má další obsah?

„Někomu může připadat složité, co nyní řeknu: webová aplikace pro občany, vybudování sítě informačních kiosků i recepcí a zřízení aplikačního rozhraní pro pilotní agendy. Stručně a jasně jde o to, aby občan mohl přijít ke kiosku s volným a bezplatným přístupem k internetu a jeho prostřednictvím si dokázat vyřídit potřebná jednání s úřady. Zpočátku půjde o agendu, spojenou s občanskými průkazy a komunálním odpadem, ale časem se tyto služby dále rozšíří.“

Ruku v ruce s tím pochopitelně musí jít i vzdělávání pro obsluhu a použití internetu, zejména mezi seniory.“

Nedá mi to, abych se nyní nezmínil o velkém úspěchu Společnosti senior, která za pomoci fondů z Evropské unie nejen zařídila počítačovou učebnu v ostravském Domě kultury, ale vede zde i plně obsazené kurzy pro seniory...

„Vždyť magistrát tuto aktivitu vysoce hodnotí a nepochybně se domluvíme jak na přednáškách, tak i další spolupráci. Rovněž na první etapu E - governmentu se podařilo získat příspěvek ze strukturálních fondů EU a to ve výši přesahující třicet milionů korun. Je to významná pomoc k tomu, aby do konce roku bylo mimo jiné zřízeno deset nových pracovních míst, deset informačních kiosků a deset recepcí na matrikách v jednotlivých obvodech. Celkem tak bude mít veřejný přístup k internetu 180 000 občanů.“

Existuje takový projekt i v jiném městě?

„V zahraničí ano, ale v rámci ČR jde o jedinečný projekt, který sám může sloužit jako vzor. Paralelně rozjíždíme už i druhou etapu, která bude znamenat rozšíření možností jak při vyřizování agend, tak i v časové dostupnosti. Je našim záměrem, aby tyto služby byly občanům k dispozici sedm dnů v týdnu, navíc také ve večerních hodinách.“

Jiří Muladi

REVÍRNÍ BRATRSKÁ POKLADNA

ZDRAVOTNÍ POJIŠŤOVNA

také letos sází důraz na prevenci

V současné době garantuje zdravotní péči pro více než 346 tisíc svých pojištěnců a i v letošním roce zvýhodňuje své pojištěnce v rámci programů prevence nad rámec hrazené zdravotní péče.

Dětem do 3 let příspěvek na kurz „plavání dětí“, od 3 do 15 let poskytování vitaminózních přípravků - léčebné pobyty dětí ve věku 8 - 15 let v přímořském nebo vysokohorském prostředí - do 18 let věku úhradu nákladů na 2. a 3. vakcinaci proti klíšťové encefalitidě a přeočkování příspěvek do výše 1 000 Kč na úhradu poslední dávky očkovací látky a přeočkování proti hepatitidě typu A-B - příspěvek na léčbu ortodontickými aparáty - příspěvek na dětské brýlové obruby.

Ženám těhotným poskytování vitaminózních přípravků, příspěvek na kurz psychoprofylaxe a těhotenský tělocvik - pro starší 40 let příspěvek na prevenci osteoporózy a negativních menopauzálních stavů - od 15 do 25

let příspěvek na úhradu hormonální perorální antikoncepce, příspěvek na úhradu nitroděložního tělíska ženám bez rozdílu věku.

Ostatním úhrada 3. dávky očkovací látky proti klíšťové encefalitidě pro osoby starší 18 let - rodinný vitamínový balíček - příspěvek na zubní výplně z fotokompozitních materiálů (bílé plomby) ve frontálním úseku, tj. od 3 + 3 do 3 - 3 - příspěvek do výše 1 000,- Kč na úhradu poslední dávky očkovací látky proti hepatitidě typu A-B - zvýhodněné pojištění léčebných výloh při cestách a pobytu v zahraničí - 1 hodinu týdně plavání zdarma ve vybraných bazénech.

Dárcům krve - příspěvek do výše 300 Kč za kalendářní rok na úhradu lé-

čiv a vitamínů v lékárnách dárcům krve, kteří bezpříspěvkově darovali krev nejméně 10x - úhradu přípravku Medea - D, který jim bude po odběru krve vydán na transfúzní stanici.

Pojištění léčebných výloh v zahraničí
Pro případ onemocnění nebo úrazu při cestách v zahraničí pojištění léčebných výloh v různých modifikacích (turistická nebo sportovní cesta, pojištění pro Evropu a svět, rozdílné sazby) prostřednictvím **ČSOB Pojišťovny, a.s.**, přičemž pojištěncům RBP přísluší zvýhodněné pojistné tarify.

Slevy ve vybraných fitcentrech, CK, prodejnách sportovního zboží a jiných.

Podrobné informace je možné získat na expozituře Ostrava, Nádražní 22, tel. 596 118 138, jednatelevích Hrabůvka, Horní 54, tel. 596 728 829-30, Poruba, 17. listopadu 1790, tel. 596 960 534, na internetové adrese www.rbp-zp.cz a bezplatné telefonní lince 800 176 945

„Vždy něco navíc!“

Tohle mne šťve... Vás šťve něco jiného ??? Svěřte se ostatním v této rubrice!

Už nejméně třikrát u nás zazvonil stejný telefon. Na druhé straně příjemný ženský hlas s přáním dobrého dne a dotazem, zda mne může obtěžovat. Snažím se být módně asertivní i když mě dáma vytahuje z postele. Otázka zní: "Jezdíte na dovolenou?". "Ano". "Pokud jezdíte do zahraničí, kde všude jste byla?" Nadechnu se a ptám se zase já: "Chcete všechny země? Miluji cestování!" "Ano", zašveholí hlas. Tak začínám vyjmenovávat, ale jsem rychle přerušena. "Můžete nám říci svůj ročník narození"? Odpovídám po pravdě a jsem znovu zastavena. "Promiňte, v tomto případě nás vaše odpověď nezajímá, anketa se týká jen lidí do šedesáti let."

Tak to vidíte. Na rozdíl od civilizovaných zemí mají čeští senioři sedět doma na zadku, naše aktivity asi tuzemské cestovky nezajímají.

Jana Hlavatá, Frýdlant nad Ostravicí

Vážená redakce,

o našem zdravotnictví se píše často. Prý chybí peníze, protože stát platí za důchodce a děti málo. Všeobecně moc chodíme do ordinací, jsou drahé přístroje i moderní léky, také pojišťovny špatně a pozdě platí atd. Skoro všemu věřím, ale přesto si myslím, že to hlavní je v lidech, jak se říkalo dříve a mělo by platit i dnes. Proč lékař, asi ne každý, ale mnohý, sdělí pacientovi, "co byste chtěl za zázrak, vždyť vám bude sedmdesát"! (v zubní ordinaci). Tak se ptám: starý či starší člověk v 21. století musí počítat jen s třetími zuby i když by to šlo určitě i jinak? A dodávám - nejde o chrup, ale o lékařskou etiku, naději, radost i pro staříky, kteří po čertech dobře vědí, kolik je jim roků.

Viktor Macháček, Nový Jičín

Tak mne napadlo...

Ve chvíli, kdy čtete tyto řádky je asi jaro v rozpuku, ale dám vám typ pro příští zimní sezonu. Letos přišli aktivní senioři na to, že v Komenského sadech v centru Ostravy jsou prošlápnuté staré stopy pro běh, ale také pro bystrou i méně bystrou chůzi na lyžích. Dá se běžkovat i večer, park je až k mostu u pomníku osvětlený. Určitě v něm nebudete sami, hlídají vás pejskové všech ras a jejich páníčkové a srdnaté paničky.

A když jsem u seniorských sportovních aktivit. Nápad s vánočním kluzištěm na Kuřím rynku byl báječný. Pro naše vnuky rozhodně zdravější než pobyt na Stodolní ulici. Prý se má bruslit i letos, aspoň mi to řekl pan starosta Karpíšek. Snad mohu "prásknout", že on sám před slavnostním otevřením šel trénovat od dětství zapomenuté umění na kterýsi umělý stadión. Co říkáte tomu, že bychom si letos zamluvili nějaké noční hodiny jen pro seniory? Ti mladí do nás nebudou vrážet a nebudou se smát našemu neumění. Budou asi na Stodolní.

Jako bývalá konferenciérka bych měla být nadšená tím, že se centrum Ostravy chce zvýraznit kulturně-sportovními atrakcemi na náměstích či parcích. Je to určitě jedna z možností jak pozvednout město. Jen se domnívám, že důležitější pro totéž je střed města znovu plně zaplnit bydlícími obyvateli. Jen se zkuste projít ulicemi a počítejte špinavá okna bez záclon, zatlučená domovní vrata. Nešlo by ty prázdné obecní byty nabídnout mladým rodinám bez bytů s tím, že třeba do dvou let ty domy kolektivně opraví?

Zdraví vás Pavla Pešatová

*Vážení čtenáři, tato rubrika je vyhrazena pro vaše názory. K tomu, co bylo ve zpravodaji, co vás pálí nebo co chcete pochválit, stejně tak k naší práci. Redakce si vyhrazuje právo krátit dopisy dle potřeby. Pište nám na adresu Kulturní dům Jízdárna, **Společnost senior**, občanské sdružení, Na Jízárně 18, 702 00 Ostrava 1*

Je nová doba, zkracování!

Českomoravská hypoteční banka zkracuje! A to nejen své jméno, ale i cestu k bydlení. Přijďte - a zkrátíte si cestu domů...

Kontaktujte nás
Pobočka Ostrava
Hádkova 81, 1 596 111 212, 596 111 205

modrá infolinka: 844 111 174
info.os@hypotecnibanka.cz
www.hypotecnibanka.cz

Hypoteční banka
ZKRAČTE SI CESTU DOMŮ

Kurzy výuky práce na PC Základy práce na počítači

Kurz je určen uchazečům, kteří se chtějí seznámit s používáním osobního počítače. Získají tak přehled o prostředí v jakém počítač pracuje.

Stručný obsah kurzu:

- základní pojmy
- operační systém Windows
 - . základy textového editoru Word
- seznámení s Internetem
 - . princip internetu
 - . elektronická pošta

Informace na tel.: 603 598 036, 603930321,
606411643

DOPORUČUJEME

Perník pro štíhlou linii bez vajec

Postup přípravy:

- 1 - Smícháme dohromady následující ingredience:
 - 2 čajové lžičky práškového sladidla CLIO
 - 35 dkg polohrubé mouky
 - 4 dcl nízkotučného mléka
 - 1 perníkový prášek
 - na špičku nože jedlé sody
 - 100g rybízového džemu
 - 50g sekaných vlašských ořechů
- 2 - Vše důkladně promícháme a do směsi přidáme špetku jedlé sody. Připravíme si plech na pečení, který vymažeme a vysypeme moukou. Perník pečeme ve vyhřáté troubě při teplotě 175C po dobu 1 hodiny.

Informativní hodnoty:

Celý perník (plech) = 12 660kj, bílkoviny = 54g, tuky = 137g, sacharidy = 374g,
1 ks perníku (při rozřezání na 30 dílů) = 420kj, bílkoviny = 2g, tuky = 5g,
sacharidy = 12g

PŘEJEME VÁM DOBROU CHUŤ !

Pro zdravý životní styl

- ☐ rakouský výrobek fy Instantina
- ☐ přirozená chuť cukru
- ☐ praktické balení
- ☐ široká škála použití
- ☐ velmi výhodná cena !!!

Dávkovač 200 a 500 tablet

1 tableta = 1 kostka cukru (6g)

NOVINKA !

Clio - práškové sladidlo

- ☐ možno užít k vaření, pečení, i ve studené kuchyni

CLiO
premium
Nízkoenergetické náhradní sladidlo

Soužití psů s lidmi

zejména na sídlištích a v hustě obydlených lokalitách, je někdy problematické.

Jak jsme si už minule řekli, v městě Ostrava upravuje chov psů (ale i jiných zvířat) obecně závazná vyhláška č. 1/2002. Každý chovatel či držitel psa by se s ní měl ve vlastním zájmu seznámit, aby posléze nebyl nepříjemně překvapen.

Nejvíce problémů, jak jsme již také uvedli, je s udržením čistoty ve městě v souvislosti s volným pohybem psů.

Setkala jsem se s otázkou: „Mohu pustit svého malého jezevčíka bez náhubku a vodítka kolem domu, kde bydlím, na trávníku, když mne stoprocentně poslouchá a vím, že na můj povel ke mně okamžitě přijde? Když po něm jeho výkaly uklidím a nepřipustím, aby se přiblížil k dětskému hřišti?“ Zdá se, že majitel tohoto pejska myslí na všechno. Neohroží dětská pískoviště, uklidí po svém miláčkovi, a má ho pod kontrolou. Je zde ovšem jeden háček! Dle vyhlášky se může takto beztrestně prohánět pes jedině na místech k tomu určených. Místa, kde je umožněn volný pohyb psů jsou vyjmenována ve výše zmiňované vyhlášce. Podle mínění majitelů pejsků je jich zoufale málo. Jako vždy, protistrana tvrdí, že těchto míst je dost!. Např. občané, bydlící na Slezské Ostravě mohou pejska pustit volně pouze v Michálkovicích v zalesněném odvalu Dolu Michal, západně za oplocením prodejny stavebnin nebo na pozemku parc. č. 4879/1 ve Slezské Ostravě.

Tolik vyhláška!

Můžeme své mazlíčky milovat, ale nesmíme obtěžovat ostatní spoluobčany či nějak omezovat jejich práva. Proto je docela možné, že když svého psa necháte volně vyběhnout před dům bez náhubku, bez vodítka, můžete být postiženi za přestupek, který bude řešen ve správním řízení - zákonem číslo 200/1990 Sb., o přestupcích.

Možná ze své praxe víte, že pejsci volně kolem vašich domů pobíhají a jejich majitelé trestání ani postihování nejsou. Není-li žalobce, není soudce.

V případě přestupku žádné vymlouvání jako „jen jsem si vyběhl a pejsek je pod mým dohledem!“, vám moc nepomůže. Výjimky podle této vyhlášky platí pouze pro držitele psů se slepeckým výcvikem tam, kde tito psi plní funkce, ke kterým jsou vycvičeni, dále na policisty Policie České republiky a na strážníky městské policie při používání psů k výkonu služby. Nám ostatním nezbyvá nic jiného, než se touto vyhláškou řídit a respektovat ji. Proto už při výběru psa do bytu, třeba na sídlišti, kde v nejbližším okolí není možnost volného pohybu psa, musíme přemýšlet, zda si pořídit lovecké plemeno, které potřebuje denně dostatek volného pohybu nebo spíše pejska, kterému stačí na vodítku obejít pár bloků (vy jako doprovod ovšem se sáčkem na výkaly v kapse!), aby byla jeho potřeba pohybu uspokojena.

Abychom předešli sporům, dohadům a někdy i dost nepříjemným situacím při střetu s platnými zákony, předpisy, či vyhláškami, musíme se chovat ohleduplně. To ovšem platí také oboustranně. Stěžovat si na to, že pes štěká, pokud si jen štěkne radostí, když páníček přijde domů, je přístup velmi netolerantní. Ovšem když sousedům pes vyje celou noc, tady už nastupuje povinnost majitele postarat se o to, aby jejich pes nerušil své sousedy. Je to někdy velmi těžké, ale jak už bylo v úvodu řečeno, chce to vzájemnou toleranci a ohleduplnost.

Jestli psa do bytu ano nebo ne je tedy otázka vlastního uvážení (a jiných možností, samozřejmě), zda budeme schopni soužití svého psa se sousedy a ostatními obyvateli našeho města usměrnit tak, aby ke střetům a nedorozuměním nedocházelo.

Všem přeji, aby zvířátka byla s vámi šťastná a spokojená a aby byli spokojeni ti, co pejsky mají, ale i ti, co je nemají.

Dagmar Jarošová

OBČANSKÁ PORADNA OSTRAVA při Slezské diakonii

Máte problémy a nevíte si s nimi rady?

Poradíme vám zdarma v těchto oblastech:

- Pracovně-právní vztahy
- Bydlení
- Rodina a mezilidské vztahy
- Sociální dávky a sociální pomoc
- Ochrana spotřebitele
- Majetkoprávní vztahy

Kde? 28. října 86 702 00 OSTRAVA

Kdy? PO, ST: 8 - 12 hod, 13 - 16 hod

ČT: 8 - 12 hod

ÚT, PÁ: pro objednané

Jak nás najdete: tramvají z Náměstí Republiky směrem do centra Ostravy, budova po levé straně Frýdlantských mostů. Poradna sídlí v prvním vchodě zleva v druhém patře.

Tento projekt finančně podporuje Statutární město Ostrava, Ministerstvo práce a sociálních věcí.

Čtvrtletní informační zpravodaj vydává Společnost senior, občanské sdružení, za přispění grantu Krajského úřadu Moravskoslezského kraje a Magistrátu města Ostravy.

Zodpovědný redaktor: Ing. Ludmila Holubová

Redakční rada: MUDr. Blanka Malá, Mgr. Pavla Pešatová, Ing. Lubomír Pásek, MUDr. Hugo Přibyl, Marie Kalinová, Jiří Hrubý, Hana Juračáková.

Registrační značka MK ČR E 14221

Adresa redakce: Společnost senior, Na Jízdárně 18, 702 00, Ostrava 1 IČO 265 95 982

Tel.: 596 138 350, 728 466 105, 606 475 522

e-mail: info@seniortip.cz

www.seniortip.cz

Frýdek - Místek: Poločas na radnici

„Nedávno mi jeden starší občan přinesl do kanceláře růžičku...“ Oči Ing. Evy Richtrové, starostky města Frýdek-Místek mají zvláštní lesk. „Víte, jsou věci, které si za žádné peníze nekoupíte a takové poděkování, neokázalé a od srdce, to patří mezi ně.“

Čtyři roky byla místostarostkou, poslední dva roky je starostkou. Napadá mě, jestli je v těch funkcích velký rozdíl?

Ing. Eva Richtrová: „To víte, že je, především v zodpovědnosti. Vždyť já jsem i velitelkou městské policie. Tu jsme posílili o strážníky i o dva vozy, pracujeme na kamerovém systému ve městě a v rámci boje proti záškoláctví (i opilosti mladistvých) jsme zavedli funkci preventistek. Učila jsem na střední škole a vím o tom své. Po městě máme rozmístěny schránky důvěry, přes které s námi občané komunikují, ovšem leckdy se v nich najdou třeba i ztracené doklady. A zatímco jinde kriminalita roste, u nás se snižuje.“

Jak občané na změny reagují?

„Všude najdete nespokojené, hodně je i takových, kteří si své názory nechávají pro sebe a jiní třeba přinesou růžičku. Naším cílem na radnici je, aby jsme byli městem, ve kterém stojí za to žít. Jsme právě v poločase funkčního období a využili jsme toho, abychom lidem složili účty, ohlédli se za tím, co se povedlo a zároveň si ujasnili, co nás ještě čeká. S plněním Programového prohlášení seznamuje rada města naše občany i prostřednictvím tištěného Zpravodaje.“

Takže co se vám opravdu povedlo?

„Za poslední dva roky se ve městě proinvestovalo 350 mil. Kč. Vyjmenovat všechny akce, to bychom tu byli hodně dlouho. Postavili jsme aquapark, kilometry chodníků a komunikací, vybudovali cyklostezky, modernizovali bydlení, dokončili park pod zámek, zrekonstruovali halu pro míčové sporty, investovali jsme do školství, obnovili dětská hřiště a tak dále.“

Pamatujete i na seniory?

„Pochopitelně. V rámci města působí kluby, jejichž činnost je velmi pestrá a my ji rádi podporujeme. Máme zde domov důchodců, vstup do něj vám připadá jako vstup do sluníčka. Máme také domy s pečovatelskou službou a mohu říci, že i návštěvy ze zahraničí se divily jak vysokou úroveň má naše péče o seniory. Snažíme se a určitě to tak bude i nadále. Víte, na druhou stranu, leckdy jsme jediní, kteří třeba přijdou popřát k narozeninám...“

Nechci končit smutně, co třeba svatby?

„Myslíte seniorů? Měli jsme tady i jednu brilantovou. Dokonce, a není to tak dávno, za mnou přišel mladý pár z úplně jiného města a chtěl, abych je oddávala právě já. Vyhověla jsem jim. Já už oddávala i na zahradě, na koních, na motorkách, v rytířském sále.“

... a oči starostky Evy Richtrové mají zvláštní jiskru...

Jiří Muladi

V krátkých vizitkách vám představujeme několik zajímavých míst regionu. Tentokrát město, ve kterém stojí za to žít!

Předchůdcem Frýdku byla osada Jamnice, která se v písemných pramenech poprvé připomíná v roce 1305. Začátkem 15. století se Frýdek stal centrem frýdecko-místeckého panství. Město spolu s hradem chránilo obchodní cestu při zemské hranici. Posledními majiteli frýdeckého panství se stali na sklonku 18. století Habsburkové. V roce 1869 se město stalo magistrátním městem. Naproti výšinně položenému Frýdku se rozkládá nížinný Místek. O předchůdci Místku (trhové osadě Frydbergu) se zmiňuje testament biskupa Bruna ze Schauenberku, který pochází z roku 1267. Dnešní dvojměstí vzniklo roku 1943 sloučením dvou dříve samostatných měst, moravského Místku a slezského Frýdku.

Náměstí ve Frýdku

Řeka Ostravice, která městem protéká, tvořila až do 1. prosince 1928 zemskou hranici mezi Moravou a Slezskem. Frýdek se rozkládá na pravém břehu řeky, Místek zase na levém břehu. Z původní historické zástavby se zachovala řada památek, které jsou převážně soustředěny kolem obou náměstí. Zástavbě Frýdku dominuje zámek a poutní chrám panny Marie. Řeky Ostravice a Morávka se vyznačují velmi rozkolísaným průtokem, letní povodňové přívaly v minulosti působily ve městě škody při záplavách. Dnes čelí povodňovým přívalům přehrady Šance a Morávka.

Náměstí v Místku

